

Rozdział 5

Zanim wyruszysz na podbój rynku

Z tego rozdziału dowiesz się:

- jakie są główne elementy rynku pracy;
- na co zwrócić szczególną uwagę, analizując dane z rynku pracy;
- dlaczego warto zainwestować w siebie przed spotkaniem z pracodawcą;
- jak rozpoznać najlepszy moment na poszukiwanie pracy;
- gdzie szukać ogłoszeń z ofertami pracy.

Wiedza to podstawa

Po precyzyjnym zdefiniowaniu celu twoich poszukiwań kolejnym krokiem jest pozyskanie informacji, gdzie można tę pracę znaleźć. Służy temu analiza rynku pracy: jego najważniejszych elementów i podmiotów oraz relacji między nimi, jak również zachodzących na nim procesów. Punktem wyjścia do analizy jest wyznaczenie własnych priorytetów: czy najważniejsze dla ciebie jest wykonywanie ściśle określonych zadań tam, gdzie jest to możliwe, czy raczej podjęcie pracy w ramach grupy stanowisk w konkretnej branży. W zależności od dokonanego wyboru będziesz musiał przeanalizować:

- lokalny rynek pracy: w twoim powiecie i kilku sąsiadujących,
- wojewódzki rynek pracy,
- regionalny rynek pracy obejmujący kilka województw,
- krajowy rynek pracy,
- zagraniczny rynek pracy w wybranym kraju.

Biorąc pod uwagę swój cel, analizą należy objąć kluczowe elementy rynku. Poniżej znajdziesz ich charakterystykę.

Pracodawcy

Pracodawcy stanowią kluczowy element rynku pracy – to oni tworzą lub likwidują miejsca pracy. Planując poszukiwanie zatrudnienia, należy zdobyć jak najszerszą wiedzę o pracodawcach funkcjonujących na danym rynku. Trzeba poznać strukturę przedsiębiorstw: ich liczbę, wielkość, rodzaj kapitału, profil i branże działalności: co produkują, czym handlują i jakiego rodzaju usługi świadczą. Warto poszukać informacji, czy są to firmy inwestujące w rozwój, czy też raczej redukujące działalność, ponieważ decyduje to o polityce zatrudnienia. Jeśli to możliwe, już na tym etapie powinno się poznać strukturę organizacyjną firm branych pod uwagę.

Zapamiętaj

Analizę rynku pracy rozpocznij od pracodawców. Zbierając informacje, zwróć uwagę na wielkość przedsiębiorstw oraz rodzaj kapitału (polski lub zagraniczny), ponieważ ma to wpływ na sposób organizacji pracy, styl za-

rządzenia i charakter relacji między pracownikami. Analizując potencjalnych pracodawców, skoncentruj się na firmach o stabilnej pozycji na rynku. Przedsiębiorstwa redukujące działalność nie tworzą nowych miejsc pracy.

Ćwiczenie

To ćwiczenie ułatwi ci przeprowadzenie analizy rynku pracy w sposób systematyczny. Poszukaj firm działających w miejscowości, w której mieszkasz, lub w najbliższej okolicy. Zdobądź informacje z różnych źródeł: oficjalnych stron internetowych urzędów, opracowań urzędu statystycznego oraz prasy lokalnej i branżowej. Analizuj rynek pracodawców przede wszystkim pod kątem wakatów. Do gromadzenia danych możesz wykorzystać poniższy schemat:

1. Kluczowi pracodawcy na rynku

nazwa, adres, kontakt: telefon, adres e-mail

2. Branża działalności

produkcja, handel, usługi itp.

3. Wielkość zatrudnienia

do 50 osób, 51–100 osób, 101–500 osób, powyżej 500 osób

4. Istniejące stanowiska pracy

5. Aktywność na rynku

firmy, które inwestują i rozwijają się; firmy, które utrzymują niezmienny poziom zatrudnienia; firmy, które redukują poziom zatrudnienia

6. Które spośród firm rozwijających się poszukują obecnie pracowników?

7. Na jakie stanowiska prowadzona jest rekrutacja?

8. Uwzględniając rodzaj inwestycji i kierunek rozwoju wybranych firm, jak myślisz, w jakich zawodach będą one najprawdopodobniej w najbliższym czasie poszukiwać pracowników?

9. Czy obecnie istnieją lub w najbliższym czasie pojawią się stanowiska, na które możesz aplikować?

Zrób zestawienie tych stanowisk. Wybierz kilka, które najbardziej cię interesują. Przygotuj na kartce argumenty przemawiające za tym, aby zatrudnić właśnie ciebie. Jeśli taka możliwość już istnieje, złóż dokumenty aplikacyjne w wybranych firmach, nie czekając na ogłoszenie rekrutacyjne.

Pracownicy

Osoby zatrudnione w różnych firmach stanowią cenne źródło informacji o pracodawcy, których nie znajdziesz w oficjalnych publikacjach. Możesz się od nich m.in. dowiedzieć, jaka jest rotacja pracowników, szczególnie na interesujących cię stanowiskach. Zaufane osoby mogą ci przekazać, czy firma przestrzega przepisów, zatrudnia na podstawie umowy o pracę i terminowo wypłaca wynagrodzenia. Istotna będzie także wiedza, jakie kompetencje są szczególnie cenione oraz czy pracodawca inwestuje w rozwój pracowników. To też źródło informacji o tym, jaka atmosfera panuje w firmie. Wszystkie te dane są niezwykle cenne, ponieważ pochodzą z pierwszej ręki, pamiętaj jednak, że mogą zawierać pewną dozę subiektywizmu.

Zapamiętaj

Duża rotacja najczęściej świadczy o złym traktowaniu pracowników oraz nie-
respektowaniu praw pracowniczych. Z kolei stwarzanie osobom zatrudnio-
nym możliwości rozwoju jest przejawem gotowości pracodawcy do nawią-
zywania długotrwałej współpracy.

Osoby poszukujące pracy

Ta grupa jest dla ciebie szczególnie ważna, ponieważ stanowi twoją konkurencję. Tworzą ją zarówno osoby zarejestrowane jako bezrobotne, jak i pracownicy, którzy chcą zmienić zatrudnienie. W tym drugim przypadku trudno jest mówić o jakiegokolwiek analizie, ponieważ nie są prowadzone żadne rejestry. Niemniej warto pamiętać, że ta grupa również jest obecna na rynku. Nie zawsze jednak osoby odchodzące z firmy automatycznie pozostawiają wakat – często ich stanowisko jest likwidowane.

Z kolei możliwe jest uzyskanie oficjalnych informacji o statystykach bezrobotnych zarejestrowanych w urzędach pracy. Dane te są publikowane w biuletynach urzędów pracy oraz przez urzędy statystyczne. Zawierają informacje o:

- liczbie zarejestrowanych osób bezrobotnych z podziałem na płeć,
- przedziałach wiekowych,
- poziomie wykształcenia,
- zawodach najliczniej i najmniej reprezentowanych,
- okresie pozostawania bez pracy.

Dane dotyczące poziomu wykształcenia osób zarejestrowanych jako bezrobotne należy traktować jako szacunkowe. Dotyczą one zawodów wyuczonych bądź ostatnio wykonywanych, tymczasem coraz rzadziej zatrudnienie jest podejmowane w wyuczonym zawodzie. Z kolei określenie „zawód ostatnio wykonywany” w przypadku osób długotrwale bezrobotnych może odnosić się do okresu sprzed kilku czy kilkunastu lat.

Instytucje kształcące

Wiedza o instytucjach kształcących funkcjonujących na rynku ma znaczenie w kilku aspektach. Pozwala zorientować się, jakie są kierunki kształcenia, i ocenić, czy przystają one do oczekiwań pracodawców. W konsekwencji można oszacować, czy absolwenci prawdopodobnie zajmą wolne miejsca pracy, czy też zwiększą liczbę bezrobotnych z powodu wykształcenia, na które nie ma zapotrzebowania. Instytucje kształcące są także miejscami pracy dla nauczycieli i pedagogów, jak również dla pracowników administracji, księgowości oraz kadr i płac. Oprócz szkół i uczelni do instytucji edukacyjnych należą firmy szkoleniowe, które zdecydowanie szybciej reagują na potrzeby rynku, dostosowując do nich swoje programy. Dzięki temu można prześledzić aktualne trendy oraz samemu skorzystać z oferowanych szkoleń w ramach zdobywania nowych kompetencji.

Emeryci i renciści

Jest to grupa, która z racji posiadanego statusu powinna być bierna na rynku pracy, jednak w rzeczywistości coraz częściej przejawia dużą aktywność. Przede wszystkim ze względu na niski poziom otrzymywanych świadczeń znaczna część emerytów i rencistów jest zainteresowana podejmowaniem pracy w dostępnych formach.

Wraz z postępowaniem cywilizacyjnym ta grupa osób znajduje się w coraz lepszej kondycji psychofizycznej. Stanowi stosunkowo nową kategorię odbiorców usług rekreacyjnych, kulturalnych i edukacyjnych. Tworzy niszę, do której można adresować produkty i usługi uwzględniające specyficzne wymagania tej grupy.

Statystycznie długość życia się wydłuża, jednak nie zawsze starsze osoby zachowują pełną sprawność fizyczną i umysłową. Emeryci i renciści, którzy wymagają opieki oraz zabiegów stosownych do stanu zdrowia, są odbiorcami określonych usług. Informacje dotyczące tej grupy, jej specyficznych potrzeb i oczekiwań mogą stanowić inspirację do uruchomienia działalności gospodarczej oferującej usługi wychodzące naprzeciw oczekiwaniom osób starszych.

Zainwestuj w siebie

Okres przerwy w zatrudnieniu może rozleniwzić, zniechęcając do jakiegokolwiek aktywności. Kontakt z ludźmi jest wówczas zdecydowanie rzadszy. Przebywanie w domu powoduje, że przywiązujesz mniejszą wagę do wyglądu, kondycji oraz rozwoju kompetencji zawodowych. Jeżeli jesteś świadomy ryzyka tych zaniedbań, zwróć na to szczególną uwagę. Dzięki temu, gdy zostaniesz zaproszony na rozmowę kwalifikacyjną, będziesz pewien, że wywrzesz pozytywne wrażenie, na które mają wpływ różne czynniki, m.in. dobry wygląd oraz swoboda w prezentowaniu posiadanej wiedzy. Pamiętaj, że nad kondycją fizyczną i umysłową trzeba stale pracować, zwłaszcza w okresie bezrobocia, które sprzyja zaniedbaniom.

Wygląd

Kupujesz to, co widzisz. Pamiętaj, że podczas rozmowy kwalifikacyjnej, zanim cokolwiek powiesz, twój rozmówca zwróci uwagę na twój wygląd. Na tej podstawie wyrobi sobie opinię o tobie, więc zadbaj o to, aby była pozytywna. Przyjrzyj się swojej fryzurze – może warto ją zmienić? Zadbaj o zdrowy wygląd cery. Jeśli jesteś kobietą – zwróć uwagę na najnowsze tendencje w makijażu i ubiorze. Przejrzyj szafę i wybierz zestaw odpowiedni na spotkanie w sprawie pracy: skromny, ale elegancki, schludny i stosowny do okazji.